

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

18.4.2005

Alueiden käyttö

UUDENMAAN MAAKUNTAKAAVA (VAIHEKAAVA) 1. VIRANOMAISNEUVOTTELU

Aika	Perjantai, tammikuun 21. päivä 2005, kello 9.00 alkaen	
Paikka	Maakuntasali, Aleksanterinkatu 48 A, Helsinki	
Läsnä	Seija Vanhanen	Uudenmaan liitto, puheenjohtaja
	Harry Berg	Ympäristöministeriö
	Merja Mäntynen	Ympäristöministeriö
	Harri Pitkäranta	Ympäristöministeriö
	Kaarlo Katiskoski	Museovirasto / arkeologian osasto
	Helena Ranta	Museovirasto / arkeologian osasto
	Erkki Härö	Museovirasto
	Seppo Virtanen	Suomenlahden merenkulkupiiri (poistui § 7 aikana)
	Eero Rautiainen	Läntisen maanpuolustuksen esikunta
	Mauri Tuomainen	Merivoiminen esikunta
	Tero Elo	Metsähallitus / Morenia
	Hannu Ormio	Metsähallitus
	Henry Schneider	Rannikon metsäkeskus
	Markku Tulonen	Hämeen – Uudenmaan metsäkeskus
	Jorma Jantunen	Uudenmaan ympäristökeskus
	Tarja Laine	Uudenmaan ympäristökeskus
	Mirja Hyvärinta	Tiehallinto / Uudenmaan tiepiiri
	Tapio Peltohaka	Ratahallintokeskus
	Juha Uuksulainen	YTV
	Hannu Haukkasalo	Uudenmaan liitto
	Riitta Murto-Laitinen	Uudenmaan liitto
	Agneta Nylund	Uudenmaan liitto
	Päivi Rapo	Uudenmaan liitto, sihteeri
	Lasse Rekola	Uudenmaan liitto
	Hannu Siitonen	Uudenmaan liitto (saapui § 10 aikana)
	Olavi Veltheim	Uudenmaan liitto
	Carina Ölander	Uudenmaan liitto

1. Viranomaisneuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Seija Vanhanen toivotti läsnäolijat tervetulleiksi ja avasi Uudenmaan maakuntakaavan ensimmäisen vaihekaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun.

Suoritettiin läsnäolijoiden esittelykierros. Lisäksi läsnäolijat todettiin kiertävällä listalla.

Uudenmaan liitto | Nylands förbund

Aleksanterinkatu 48 A | 00100 Helsinki
Alexandersgatan 48 A | 00100 Helsingfors | Finland
puh. | tfn +358 (0)9 4767 411 | fax +358 (0)9 4767 4300
toimisto@uudenmaanliitto.fi | www.uudenmaanliitto.fi

18.4.2005

2. Uudenmaan vaihekaava osana Uudenmaan liiton suunnittelujärjestelmää ja liiton suunnittelutilanne

Uudenmaan liiton suunnittelujärjestelmä koostuu kolmesta erilaisesta, toisiaan täydentävästä asiakirjasta. Ne ovat maakuntasuunnitelma, maakuntakaava ja maakuntaohjelma ja siihen liittyvä toteuttamissuunnitelma.

Uudenmaan vaihekaavan tarkoitus on täydentää Uudenmaan maakuntakaavaa. Vaihekaavassa tarkastellaan mm. jätehuollon alueita pidemmältä aikaväliltä kuin niitä on 2004 hyväksytyssä kaavassa käsitelty. Laadinnan yhteydessä arvioidaan lisäksi eräiden muiden häiriötä aiheuttavien toimintojen sijainnin ohjaamisen maakunnallinen merkittävyys ja tarve.

Keskustelu:

Ympäristöministeriö huomautti, että *Maakunnan kehittämisen malli* -kaaviossa on syytä tuoda esiin valtakunnallisten alueidenkäyttö tavoitteiden (VAT) merkitystä ja ohjaavuutta maakuntasuunnitelmaan ja kuntakaavoitukseen.

Lisäksi todettiin, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) -luonnoksen sivulle 2 lisätään maankäyttö- ja rakennuslaista maakuntakaavan määrittelmä.

3. Vaihekaavan laadintaan liittyvät lähtökohdat ja kaavan keskeinen sisältö

Uudenmaan liitto kävi läpi MRL:n ja VAT:n asettamia lähtökohtia vaihekaavan laadinnalle.

Kaavan keskeiseen sisältöön kuuluu jätehuollon pitkän aikavälin aluetarpeiden tarkastelu. Muita vaihekaavan aiheita ovat mm. kiviaineshuoltoon liittyvät alueet.

Laajat yhtenäiset metsäalueet on kartoitettu maakuntakaavan yhteydessä, mutta maakuntahallitus päätti siirtää niiden kaavallisen käsittelyn seuraavaan vaiheeseen. Hiljaiset alueet otetaan vaihekaavassa käsiteltäväksi yhdessä laajojen yhtenäisten metsäalueiden kanssa.

Lisäksi vaihekaavan taustaselvityksissä käsitellään moottoriurheilu- ja ampumarata-alueita sekä liikenteen varikko- ja terminaali-alueita.

Kaavan lopullinen sisältö muotoutuu kaavaprosessin aikana Aihealueesta riippuen vaihekaavan tavoitevuodet ulottuvat vuosiin 2035 - 2040 tai mahdollisesti pidemmällekin. Pääsuunnitteluperiaatteena on täydentää olemassa olevaa kokonaismaakuntakaavaa.

18.4.2005

Keskustelu:*Yleistä*

Ympäristöministeriö totesi, että juuri hyväksytty Uudenmaan maakuntakaava ei ole ministeriön näkemyksen mukaan kokonaiskaava vaan vaihekaava.

Uudenmaan ympäristökeskus totesi, että kaavamerkinnot vaikuttavat omaa rajaustaan laajemmalle alueelle. Vaihekaavaan esitetyt aiheet ovat vaikeita asioita, mutta niiden ratkaiseminen on erittäin tärkeää.

Natura –alueet ja kulttuuriympäristöt

Ympäristöministeriö totesi, että valmisteilla olevassa vaihekaavassa on huomioitava myös Natura –verkoston täydennykset. Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristökohteet olisi perusteltua ottaa mukaan kaavakartalle. Muilta osin nyt esitetty kaavan sisältö on hyvä.

Museovirasto totesi, että valtakunnallisesti merkittävien kulttuurihistoriallisten alueiden tarkistustyö on käynnissä ja valmistuu tämän vuoden puolella. Maakunnallisesti merkittävät kohteet Helsingin seudun ja Läntisen Uudenmaan seutukaava alueelta on jo olemassa vanhemmissa, riittävässä inventoinneissa. Ko. maakunnallisesti merkittävät kohteet voisi ottaa mukaan Uudenmaan vaihekaavaan.

Uudenmaan liitto vastasi, että vielä ei ole määritelty, millä kriteereillä valtakunnallisia, maakunnallisia ja paikallisia kulttuuriympäristökohteita arvioidaan, joten aineisto on vielä luokittelematta. Myöskään maisema-alueita ei ole selvitetty maakunnantasolla. Näistä syistä ko. kohteita ei ole tarkoituksenmukaista ottaa mukaan vaihekaavaan erillisenä aiheena, mutta ne huomioidaan muutoin kaavatyön aikana.

Ympäristöministeriö totesi, että OAS:an tulisi lisätä uusi kappale tai luku, jossa kerrotaan miksi maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet eivät sisälly tähän vaihekaavaan.

Ankkurialueet ja meriväylät

Suomenlahden Merenkulkupiiri totesi, että rannikkoväylästä puuttuu osuus välillä Porkkalanselkä – Koverharin väylä ja tämä varaus olisi esitettävä vaihekaavassa. Lisäksi merenkulkupiiri totesi, että sisääntuloväylien ulkopäässä on tarve osoittaa maakuntakaavassa alueet ankkurialueille.

Suomenlahden Merenkulkupiiri totesi lisäksi, että merenpohjassa on runsaasti erilaisia kaapeleita ja niiden määrä lisääntyy jatkuvasti. Koska asiaa ei mikään organisaatio tai taho koordinoi, voidaan nyt kaapeleita vetää lähes minne vain. Tästä johtuva sekavuus ja epätietoisuus sekä kaapeleiden sijainnin epätarkkuus hankaloittaa rakentamisen suunnittelua ja varsinaista rakentamista merialueilla.

18.4.2005

Uudenmaan liitto vastasi, että ankkurialueet ja puuttuvat väylät on mainittu Uudenmaan maakuntakaavan selostuksessa, mutta ei kaavakartalla. Valmisteilla olevassa vaihekaavassa ei ole tarkoitus käsitellä ko. aiheita.

4. Vaihekaavaa koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Vaihekaavaa koskevat keskeisimmät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat

- eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu kuten jätehuolto
- kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat, kuten merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet sekä käyttökelpoiset kiviainesvarat ja niiden kulutustarve.

Myös kaikki muut maakuntakaavaa koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otetaan huomioon kaavatyössä.

5. Muut keskeiset tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet

Vaihekaavan keskeiset muut tavoitteet määritellään kaavaprosessin aikana seuraavista lähtökohdista:

- maakuntasuunnitelman tavoitteet
- Uudenmaan maakuntakaavan tavoitteet
- tarkasteltavien sektorien omat tavoitteet.

Suunnitteluperiaatteina on

- syventää ja täydentää Uudenmaan maakuntakaavan ratkaisua
- turvata kaavassa käsiteltävien sektoreiden toimintaedellytykset siten, että ristiriidat muun maan käytön kanssa ovat mahdollisimman vähäiset.

6. Kaava-alueen rajaus, kaavan vaikutusalue

Vaikutusalue vaihtelee käsiteltävästä asiakokonaisuudesta riippuen. Vaikutus ulottuu joidenkin aihealueiden osalta koko Etelä-Suomen läänin alueelle.

Keskustelu:

Uudenmaan ympäristökeskus totesi, että OAS:ssa mainittu vaikutusten arvioinnin kolmijako on hyvä. Eri aiheiden vaikutusten määrä on suuri, jolloin niiden hallinta on hankalaa.

18.4.2005

7. Vaihekaavan laadintaan liittyvä tietopohja ja selvitykset

Vaihekaavan selvitystyöt ovat jo osittain käynnistyneet tai käynnistyvät lähiaikoina.

Jätehuollossa laaditaan neljän maakunnan yhteiset vaihtoehtoiset kehitysnäkymät, arvioidaan jätehuollon tarvetta, luonnetta ja alueellista jakautumista.

Moottoriurheilu- ja ampumarata alueista päivitetään liiton aikaisemmin tehdyt selvitykset. Radoista on kyselyt lähetty syksyllä 2004 alan seuroille. Kyselyn tuloksena saatu aineisto on toimitettu Uudenmaan jäsenkuntiin täydennettäväksi.

Liikenneterminaalit ja -varikot -selvitystyö on myös käynnistynyt syksyllä 2004. Työssä on mukana laaja sidostyöryhmä.

Hiljaiset alueet –selvitystyö tehdään Ympäristöministeriön pilottihankkeena. Uudenmaan liiton alueelle määritellään omat hiljaisten alueiden kriteerit.

Laajat yhtenäiset metsäalueet on selvitetty jo Uudenmaan maakuntakaavan yhteydessä ja kiviaineshuollosta ollaan parhaillaan laatimassa työsuunnitelmaa.

Kiviaineshuollon toteuttamiseksi laaditaan vaihtoehtoisia kehityskuvia, esim. merihiekan osuus kiviaineshuollosta. Työssä hyödynnetään mm. POSKI – projektin tuottamaa aineistoa. Lisäksi työssä arvioidaan eri kehitysvaihtoehtojen aluetarpeet ja vaikutukset.

Keskustelu:

Ympäristöministeriö totesi, että hiljaiset alueet ja muut laajat yhtenäiset luontoalueet on vaihekaavassa perusteltua käsitellä yhdessä.

Uudenmaan ympäristökeskus totesi, että viheralueverkoston säilyminen on tärkeää.

Uudenmaan tiepiiri totesi, että jätehuollon suunnitteluun on otettava mukaan myös liikenteellinen saavutettavuus.

8. Vaihekaavan osalliset sekä suunnitellut osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt

Vaihekaavan osallisia ovat MRL:n 62 §:n mukaan mm. maanomistajat, kuntalaiset ja viranomaiset. Lisäksi kaikki, jotka ovat kiinnostuneet maakunnan kehittämisen tai haluavat vaikuttaa itseensä koskeviin asioihin maakuntakaavassa. Luettelo osallisista täydennetään koko vaihekaavan suunnittelutyön ajan.

18.4.2005

Vaihekaavan osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyjä ovat lakisääteiset nähtävillä olot, neuvottelut sekä mielipiteet, lausunnot ja kommentit. Lisäksi järjestetään esittelytilaisuuksia, työryhmätyöskentelyä, sidosryhmäneuvotteluja ja –seminaareja sekä vapaamuotoista kanssakäymistä kaavan valmistelijoiden kanssa.

Ympäristöministeriö esitti, että OAS:a täydennetään tietyiltä osin sekä lisätään oleellisempia MRL:n pykäläiä.

- OAS:an lukuun ”*Osallisuusmenettelyt ja tiedottaminen*” sivulle 9. on tehtävä täsmennys kansalaisten osallisuudesta ja lisättävä keskeiset pykälät
- lisäksi lisättävä em. lukuun, neljänteen kappaleeseen sulkuihin sana ”muistutus”
- sivulla 4 olevalle luvulle ”Maakuntakaavan oikeusvaikutukset” korjataan maininta liikelaitoslaista (1185 liikelaitos laki)
- OAS on päivitettävä riittävän usein liiton verkkosivuille.

Ympäristöministeriö totesi, että Ympäristöministeriössä ollaan parhaillaan kehittämässä OAS:a koskevaa opasta. Lisäksi YM totesi, että maakuntakaavoituksessa OAS:lla on eri asema kuin kuntatasolla.

Uudenmaan ympäristökeskus totesi, että OAS täsmentyy ja täydentyy prosessin aikana. OAS:n on palveltava sekä kuntalaisia että viranomaisia.

Uudenmaan liitto totesi, että ajatuksena on, että OAS täydentyy koko kaava prosessin aikana erillisten liitteiden osalta, siten miten eri aihealueet etenevät ja vaihekaavan sisältö muuttuu. Asiasta tiedotetaan mm. kotisivujen kautta.

9. Viranomaisyhteistyö vaihekaavan laadinnassa

Vaihekaavatyön aikana järjestetään vähintään kaksi lakisääteistä viranomaisneuvottelua (MRL 66 §, MRA 11 §) Ympäristöministeriön ja Uudenmaan liiton kesken. Neuvotteluihin kutsutaan lisäksi Uudenmaan ympäristökeskus ja ne viranomaiset, joiden toimialaa asia saattaa koskea.

1. viranomaisneuvottelu 21.1.2005 on tämä kyseessä oleva tilaisuus, jossa käsitellään osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnosta ja alustava työohjelmaa.

2. viranomaisneuvottelu pidetään arviolta vuonna 2008, jolloin kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä ja sitä koskevat mielipiteet ja lausunnot on saatu.

Muuta viranomaisyhteistyötä koko kaavaprosessin aikana ovat mm. neuvottelut aluehallintoviranomaisten ja kuntien kanssa. Tarvittaessa järjestetään epävirallisia neuvotteluita myös Ympäristöministeriön kanssa.

18.4.2005

10. Vaikutusten selvittäminen, vaihtoehtotarkastelu ja arviointi

Arviointi on erittäin tärkeä osa vuorovaikutusta. Arviointimenetelmissä hyödynnetään Uudenmaan maakuntakaavan arviointiaineistoa ja arviointikokemuksia sekä tehtyjä ja tekeillä olevia mm. kuntakaavoitukseen liittyviä arviointeja sekä YVA-lain mukaisia arviointeja. Arviointityö tehdään sekä liiton omana työnä että ostopalveluina. Suunnittelu ja toteutus tehdään yhteistyössä kuntien ja Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa. Lisäksi käytetään konsultoivaa asiantuntijaryhmää.

Arviointiaineistona käytetään myös mm. lausuntoja, mielipiteitä ja muistutuksia sekä muuta palautetta. Lisäksi varaudutaan luonnonsuojelulain edellyttämiin selvityksiin ja tehdään tarvittaessa myös maastotöitä.

Keskustelu:

Ympäristöministeriö totesi, että Sova-laki ei suoraan koske kaavoitusta vaan asia on hoidettu maankäyttö- ja rakennuslain muutoksella. Tätä koskeva kohta OAS:ssa on syytä korjata. Sovittiin, että ao. muutos tehdään.

Lisäksi ympäristöministeriö totesi, että OAS:an on tarkennettava, miten vaihtoehtoja muodostetaan. Uudenmaan ympäristökeskus totesi, että vaihtoehdot täsmentyvät myöhemmin, mutta asia on kirjattava OAS:iin tarkemmin.

Uudenmaan liitto totesi, että vaihtoehtotarkastelut tulevat sisältymään kaikkiin aihekokonaisuuksiin. OAS:a täydennetään vaihtoehtotarkastelun osalta.

11. Vaihekaavan laadinnan aikataulu ja jatkoneuvotteluista sopiminen

Uudenmaan maakuntahallitus teki päätöksen vaihekaavan laadinnasta syksyllä 2003 ja nyt on meneillään ko. työn selvitysvaihe.

OAS viedään mahdollisesti helmi-maaliskuussa maakuntahallitukseen.

Keskustelu:

Ympäristöministeriö totesi, että kaavio (kaavio 1) vaihekaavan vaiheista on selkeä ja havainnollinen, mutta joiltakin osin edellyttää täsmentämistä.

Lisäksi YM totesi, että termi ”valitusvaihe” on outo termi kaaviossa. Aikataulukaavioon (kaavio 2) lisätään, että luonnosvaihe on myös lakisääteisesti laitettava nähtäville.

Sovittiin, että edellä mainitut muutokset tehdään.

18.4.2005

12. Viranomaisten näkemykset vaihekaavan tarpeellisuudesta, sisällöstä sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta**Keskustelu:**

Kaikki paikalla olleet viranomaiset pitivät kaavaa tarpeellisena ja sisältöä hyvänä.

13. Mahdolliset muut asiat

Myös muu yhteistyö viranomaisten kanssa tulee jatkumaan koko vaihekaava työn aikana.

14. Viranomaisneuvottelun päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen kello 11.25.

Muistion vakuudeksi:

Ympäristöministeriö

Uudenmaan liitto

Harri Pitkäranta
ympäristöneuvos

Seija Vanhanen
johtaja

18.4.2005

JAKELU

Harry Berg	Ympäristöministeriö
Merja Mäntynen	Ympäristöministeriö
Harri Pitkäranta	Ympäristöministeriö
Kaarlo Katiskoski	Museovirasto / arkeologian osasto
Helena Ranta	Museovirasto / arkeologian osasto
Erkki Härö	Museovirasto
Seppo Virtanen	Suomenlahden merenkulkupiiri
Eero Rautiainen	Läntisen maanpuolustuksen esikunta
Mauri Tuomainen	Merivoimien esikunta
Tero Elo	Metsähallitus / Morenia
Hannu Ormio	Metsähallitus
Henry Schneider	Rannikon metsäkeskus
Markku Tulonen	Hämeen – Uudenmaan metsäkeskus
Jorma Jantunen	Uudenmaan ympäristökeskus
Tarja Laine	Uudenmaan ympäristökeskus
Mirja Hyväranta	Tiehallinto / Uudenmaan tiepiiri
Tapio Peltohaka	Ratahallintokeskus
Juha Uuksulainen	YTV
Seija Vanhanen	Uudenmaan liitto
Hannu Haukkasalo	Uudenmaan liitto
Riitta Murto-Laitinen	Uudenmaan liitto
Agneta Nylund	Uudenmaan liitto
Päivi Rapo	Uudenmaan liitto
Lasse Rekola	Uudenmaan liitto
Hannu Siitonen	Uudenmaan liitto
Olavi Veltheim	Uudenmaan liitto
Carina Ölander	Uudenmaan liitto

TIEDOKSI

Kauppa- ja teollisuusministeriö
Ilmailulaitos
Uudenmaan TE-keskus
Uudenmaan riistanhoitopiiri
Etelä-Suomen lääninhallitus